

บทที่ 5 บทสรุป ปัญหา และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษาเรื่องสินเชื่อส่วนบุคคลที่ไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน กรณีศึกษาสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะภาพรวมของธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ สัดส่วนโครงสร้างสินเชื่อของผู้ประกอบการในระบบ โครงสร้างสินเชื่อส่วนบุคคลแยกตามระดับรายได้ของลูกค้า รวมทั้งศึกษาถึงประสิทธิภาพของการให้บริการสินเชื่อ และประสิทธิภาพในการบริหารความเสี่ยงเงินให้สินเชื่อของผู้ประกอบการในระบบ

5.1.1 สรุปภาพรวมภาพรวมของธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ

ธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ เป็นส่วนหนึ่งของสินเชื่อส่วนบุคคลที่ไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน เฉพาะสินเชื่อเนกประสงค์ส่วนที่ไม่มีวัตถุประสงค์รองรับชัดเจน เป็นสินเชื่อที่รองรับผู้มีรายได้น้อยถึงรายได้ปานกลางในประเภทของสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภค โดยให้บริการผลิตภัณฑ์สินเชื่อส่วนบุคคลที่มีความหลากหลาย มีความยืดหยุ่นสามารถเข้าถึงวิถีชีวิตและเข้าใจถึงความต้องการของลูกค้าได้ดี ให้โอกาสผู้มีรายได้น้อยซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศเข้าถึงสินเชื่อในระบบได้ง่าย ช่วยเพิ่มกำลังซื้อและเพิ่มโอกาสในการบริโภคมากขึ้น ซึ่งส่งผลให้การหมุนเวียนของเงินในระบบเศรษฐกิจมีความคล่องตัวและรวดเร็วขึ้น แต่ในขณะเดียวกัน หากมีการแข่งขันที่รุนแรงของผู้ประกอบการในระบบด้วยการเร่งรัดขยายฐานลูกค้าและเพิ่มยอดการอนุมัติสินเชื่อใหม่โดยไม่พิจารณาสินเชื่ออย่างรอบคอบและถี่ถ้วน อาจเกิดปัญหาที่ลูกค้าสินเชื่อไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด จะส่งผลต่อสภาพคล่องและคุณภาพสินเชื่อได้ในที่สุด

ธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับมีผู้ประกอบการหลัก ๆ ที่สำคัญในระบบอยู่ 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มธนาคารพาณิชย์จดทะเบียนในประเทศไทย กลุ่มสาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ และกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจที่ไม่ใช่ธนาคาร (Non-bank) โดยกลุ่มธนาคารพาณิชย์จดทะเบียนในประเทศไทย และสาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศให้บริการผลิตภัณฑ์ประเภทเงินกู้ก่อน วงเงินสดหมุนเวียน และวงเงินเบิกเกินบัญชี ในขณะที่กลุ่มผู้ประกอบการที่ไม่ใช่ธนาคารให้บริการผลิตภัณฑ์เงินกู้ก่อน และวงเงินหมุนเวียน เช่นเดียวกับกลุ่มธนาคารพาณิชย์ และยังเพิ่มการให้บริการประเภทผลิตภัณฑ์ที่เป็นสินค้าผ่อนชำระอีกด้วย

5.1.2 วิเคราะห์โครงสร้างสินเชื่อบุคคลภายใต้การกำกับ

ตารางที่ 5.1

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างสินเชื่อบุคคลภายใต้การกำกับ
ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2548 ถึง ธันวาคม 2551

สถาบัน	จำนวนบัญชี (ล้านบัญชี)		ยอดคงค้างเงินให้ สินเชื่อ (พันล้านบาท)		ยอดคงค้างสินเชื่อ ผิดนัดชำระหนี้ (พันล้านบาท)	
	ธ.ค.-48	ธ.ค.-51	ธ.ค.-48	ธ.ค.-51	ธ.ค.-48	ธ.ค.-51
	ธพ.ไทย	1.2 (14.8)	1.9 (18.6)	59.3 (38.4)	104.8 (45.7)	1.3 (23.4)
สาขาธพ.ต่างประเทศ	0.6 (7.6)	0.8 (7.4)	18.5 (12.0)	21.4 (9.4)	1.2 (20.5)	1.2 (15.1)
Non - Bank	6.2 (77.6)	7.6 (74.0)	76.6 (49.6)	102.9 (44.9)	3.2 (56.0)	3.9 (47.4)

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงสัดส่วนเมื่อเทียบกับทั้งระบบ

จากตารางที่ 5.1 การศึกษาข้อมูลสินเชื่อบุคคลภายใต้การกำกับ ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2548 เดือนธันวาคม 2551 พบว่าสัดส่วนโครงสร้างสินเชื่อของกลุ่มผู้ประกอบการในระบบมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างสินเชื่อ กล่าวคือทั้งสัดส่วนจำนวนบัญชีและยอดคงค้างเงินให้สินเชื่อของกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจที่มีใช้ธนาคารมีแบ่งตลาดลดลงมาเป็นลำดับ ในขณะที่ทั้งสัดส่วนจำนวนบัญชีและยอดคงค้างเงินให้สินเชื่อของกลุ่มธนาคารพาณิชย์จดทะเบียนในประเทศไทยมีสัดส่วนเพิ่มสูงขึ้นมาเป็นลำดับ ทำให้ส่วนแบ่งตลาดของยอดคงค้างเงินให้สินเชื่อสูงกว่ากลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจที่มีใช้ธนาคาร ส่วนกลุ่มสาขาธนาคารต่างประเทศมีแบ่งตลาดต่ำที่สุดในระบบทั้งจำนวนบัญชีและยอดคงค้างเงินให้สินเชื่อ และมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างสินเชื่อในสัดส่วนที่ลดลง เช่นเดียวกับกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจที่มีใช้ธนาคาร (รายละเอียดในภาคผนวก ค.)

ส่วนการศึกษาข้อมูลยอดคงค้างสินเชื่อผิมนัดชำระหนี้ตั้งแต่ 3 เดือนขึ้นไป พบว่า สัดส่วนโครงสร้างสินเชื่อผิมนัดชำระหนี้ของกลุ่มผู้ประกอบการในระบบมีการเปลี่ยนแปลง โครงสร้างในทิศทางเดียวกันกับโครงสร้างของยอดคงค้างเงินให้สินเชื่อ กล่าวคือสัดส่วนยอดคง ค้างสินเชื่อผิมนัดชำระหนี้ของกลุ่มผู้ประกอบการที่มีธนาคารมีสัดส่วนลดลงมาเป็นลำดับแต่ ยังมีทั้งสัดส่วนสูงที่สุดในระบบ ในขณะที่กลุ่มธนาคารพาณิชย์จดทะเบียนในประเทศไทยมีสัดส่วน ของยอดคงค้างสินเชื่อผิมนัดชำระหนี้เพิ่มสูงขึ้นมากโดยมีสัดส่วนอยู่ในระดับกลางของระบบ ส่วน กลุ่มสาขาธนาคารต่างประเทศมีสัดส่วนยอดคงค้างสินเชื่อผิมนัดชำระหนี้ต่ำที่สุดในระบบและมี สัดส่วนที่ลดลง (รายละเอียดในภาคผนวก ค.)

ตารางที่ 5.2

สัดส่วนยอดคงค้างเงินให้สินเชื่อและสินเชื่อผิมนัดชำระหนี้จำแนกตามระดับรายได้
ณ สิ้นเดือนมิถุนายน 2548 เทียบกับ ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2551

หน่วย : ร้อยละ

ประเภท สถาบัน	สัดส่วนยอดคงค้างเงินให้สินเชื่อ ระดับรายได้				สัดส่วนยอดคงค้างผิมนัดชำระหนี้ ระดับรายได้			
	น้อย	กลาง	สูง	อื่น ๆ	น้อย	กลาง	สูง	อื่น ๆ
ณ สิ้นเดือนมิถุนายน 2548 (ก่อนกำหนดเพดานอัตราดอกเบี้ย)								
ธพ.ไทย	22.33	22.52	11.71	43.44	22.91	29.8	10.0	37.29
สาขาธพ.ตปท.	14.88	59.6	12.2	13.33	24.54	58.98	8.38	8.10
Non - bank	56.17	28.16	6.52	9.15	60.65	26.94	4.56	7.84
ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2551								
ธพ.ไทย	10.37	28.35	16.91	44.38	20.56	49.65	19.41	10.38
สาขาธพ.ตปท.	16.10	55.31	18.35	10.24	23.71	47.35	7.98	20.96
Non - bank	57.86	31.87	7.34	2.93	52.73	38.25	6.35	2.66

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

จากตาราง 5.2 โครงสร้างการให้สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับจำแนกตามระดับ รายได้ พบว่ากลุ่มธนาคารพาณิชย์จดทะเบียนในประเทศไทย ณ สิ้นเดือนมิถุนายน 2548 ก่อนการ ควบคุมเพดานอัตราดอกเบี้ยของทางการ เน้นการปล่อยสินเชื่อให้กับกลุ่มลูกค้าอื่น ๆ สูงที่สุด เมื่อ

มีการกำหนดเพดานอัตราดอกเบี้ย กลุ่มธนาคารพาณิชย์จดทะเบียนในประเทศไทยยังมุ่งเน้นลูกค้าเป้าหมายเดิมที่เป็นลูกค้ากลุ่มอื่น ๆ โดยสัดส่วนการให้สินเชื่อเพิ่มขึ้นเล็กน้อย แต่ลดสัดส่วนการปล่อยสินเชื่อให้กับกลุ่มลูกค้าที่มีรายได้น้อยลงมาก และได้เพิ่มการปล่อยสินเชื่อให้กับกลุ่มลูกค้ารายได้ปานกลางและรายได้สูงมากขึ้น ในขณะที่กลุ่มสาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ ทั้งก่อนการควบคุมและหลังการควบคุมเพดานอัตราดอกเบี้ยได้เน้นการปล่อยสินเชื่อให้กับกลุ่มลูกค้าเป้าหมายที่มีระดับรายได้ปานกลางสูงที่สุด ส่วนกลุ่มผู้ประกอบการที่มีโชครถนาการ เน้นการให้สินเชื่อให้กับกลุ่มลูกค้าเป้าหมายที่มีระดับรายได้น้อยมากที่สุดและมีสัดส่วนที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งได้เพิ่มสัดส่วนการให้สินเชื่อให้กับกลุ่มลูกค้าที่มีระดับรายได้ปานกลางเพิ่มสูงขึ้นด้วยเช่นกัน

ในขณะที่สัดส่วนยอดคงค้างสินเชื่อผิदनัดชำระหนี้ของกลุ่มธนาคารพาณิชย์จดทะเบียนในประเทศไทย มีสัดส่วนยอดคงค้างสินเชื่อผิदनัดชำระหนี้ของกลุ่มลูกค้าที่มีระดับรายได้ปานกลางและระดับสูงเพิ่มสูงขึ้น แต่กลุ่มลูกค้าระดับรายได้น้อยลดลง ซึ่งแต่ละกลุ่มรายได้มีการเปลี่ยนแปลงตามสัดส่วนการให้สินเชื่อ ยกเว้นกลุ่มลูกค้าอื่น ๆ มีสัดส่วนลดลงมากสวนทางกับการให้สินเชื่อที่เพิ่มขึ้น ในขณะที่กลุ่มสาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศมีสัดส่วนยอดคงค้างสินเชื่อผิदनัดชำระหนี้ของกลุ่มลูกค้าลดลง ยกเว้นกลุ่มลูกค้าอื่น ๆ ที่สัดส่วนเพิ่มสูงขึ้นมาก ส่วนกลุ่มผู้ประกอบการที่มีโชครถนาการมีสัดส่วนยอดคงค้างสินเชื่อผิदनัดชำระหนี้ของกลุ่มลูกค้าที่มีระดับรายได้น้อยลดลงเล็กน้อย ในขณะที่สัดส่วนของกลุ่มลูกค้าระดับรายได้ปานกลางเพิ่มขึ้น (รายละเอียดในภาคผนวก ค.)

5.1.3 เปรียบเทียบประสิทธิภาพการให้บริการสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับของกลุ่มผู้ประกอบการในระบบ

จากตาราง 5.3 ผลการศึกษาวัดประสิทธิภาพทางการเงินของการให้บริการสินเชื่อส่วนบุคคลเฉลี่ยตั้งแต่ ณ สิ้นเดือนมิถุนายน 2548 ถึง ณ สิ้นธันวาคม 2551 จากอัตราการขยายตัวของจำนวนบัญชี ยอดคงค้างเงินให้สินเชื่อ จำนวนบัญชีใหม่ และปริมาณสินเชื่อใหม่ พบว่ากลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยมีอัตราการขยายตัวสูงที่สุดในระบบ ส่วนกลุ่มสาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศมีอัตราการขยายตัวต่ำสุดในระบบ ในขณะที่กลุ่มผู้ประกอบการที่มีโชครถนาการมีอัตราการขยายตัวระดับกลางในระบบ และหากวัดประสิทธิภาพการให้บริการจากประสิทธิภาพทางการเงิน พบว่ากลุ่มสาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศมีประสิทธิภาพทางการเงินสูงสุดคือที่ระดับ 8.89 ในขณะที่กลุ่มธนาคารพาณิชย์จดทะเบียนในประเทศไทยมีประสิทธิภาพ

ทางการเงินระดับกลางของระบบ คือที่ระดับ 8.11 เท่า ส่วนผู้ประกอบการธุรกิจที่มีใช้ธนาคารมี
ประสิทธิภาพทางการเงินต่ำสุดในธุรกิจนี้ ที่ระดับ 2.84 เท่า

ตารางที่ 5.3

ประสิทธิภาพในการให้บริการสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ
เฉลี่ยตั้งแต่ ณ สิ้นเดือนมิถุนายน 2548 ถึง ณ สิ้นธันวาคม 2551

สถาบัน	ประสิทธิภาพการให้บริการสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ					ประสิทธิภาพทางการเงินเฉลี่ย (เท่า)	อัตราผลตอบแทนเฉลี่ย (ร้อยละ)
	อัตราการขยายตัวเฉลี่ย Y-O-Y				ปริมาณสินเชื่อใหม่		
	จำนวนบัญชีลูกค้า	ยอดคงค้างเงินให้สินเชื่อ	จำนวนบัญชีใหม่	ปริมาณสินเชื่อใหม่			
ธพ.จดทะเบียนไทย	22.57	21.78	61.59	25.18	8.11	16.22	
สาขาธพ.ต่างประเทศ	11.57	9.23	(21.14)	(14.08)	8.89	20.03	
Non-Bank	13.57	13.00	10.27	4.14	2.84	9.21	

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย และข้อมูลงบการเงินของผู้ประกอบการ

ส่วนการวัดผลตอบแทนจากอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับเฉลี่ยต่อปี พบว่ากลุ่มสาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศมีอัตราผลตอบแทนจากส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อส่วนบุคคลสุทธิสูงที่สุดในธุรกิจนี้ ที่ร้อยละ 20.03 ในขณะที่ธนาคารพาณิชย์จดทะเบียนในประเทศไทยมีอัตราผลตอบแทนจากส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยที่ร้อยละ 16.22 ส่วนผู้ประกอบการธุรกิจที่มีใช้ธนาคารมีอัตราผลตอบแทนต่ำสุดที่ร้อยละ 9.21

5.1.4 เปรียบเทียบประสิทธิภาพการบริหารเงินให้สินเชื่อด้วยวิเคราะห์ความเสี่ยงจากการให้บริการสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ

จากตารางที่ 5.4 การศึกษาประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยงเงินให้สินเชื่อจากดัชนีผิณฑ์ชำระหนี้ พบว่ากลุ่มธนาคารพาณิชย์จดทะเบียนในประเทศไทย มีดัชนีการผิณฑ์ชำระหนี้

เฉลี่ยต่ำที่สุดในระบบ ที่ระดับร้อยละ 3.35 ในขณะที่ดัชนีการผิมนัดชำระหนี้ของกลุ่มสาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศมีค่าสูงสุดในระบบที่ระดับร้อยละ 7.18 ส่วนดัชนีการผิมนัดชำระหนี้ของกลุ่มผู้ประกอบการที่มีใช้ธนาคาร มีดัชนีการผิมนัดชำระหนี้เฉลี่ยระดับกลางในระบบอยู่ที่ระดับร้อยละ 3.85

ส่วนประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยงเงินให้สินเชื่อจากดัชนีการขาดทุนจากหนี้สูญพบว่ากลุ่มธนาคารพาณิชย์จดทะเบียนในประเทศไทย มีดัชนีการขาดทุนจากหนี้สูญเฉลี่ยที่ระดับร้อยละ 0.45 ซึ่งต่ำกว่ากลุ่มผู้ประกอบการที่มีใช้ธนาคารแต่สูงกว่าสาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศเล็กน้อย ในขณะที่กลุ่มสาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศมีดัชนีการขาดทุนจากหนี้สูญเฉลี่ยที่ระดับร้อยละ 0.26 ซึ่งเป็นระดับที่ต่ำที่สุดในระบบ ส่วนกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจที่มีใช้ธนาคาร มีดัชนีการขาดทุนจากหนี้สูญเฉลี่ยที่ระดับร้อยละ 1.07 ซึ่งสูงกว่าผู้ประกอบการกลุ่มอื่น ๆ ในระบบ (รายละเอียดในภาคผนวก ค.)

ตารางที่ 5.4

ประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยงเงินให้สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ
เฉลี่ยตั้งแต่ ณ สิ้นเดือนมิถุนายน 2548 ถึง ณ สิ้นธันวาคม 2551

สถาบัน	ประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยงเงินให้สินเชื่อส่วนบุคคล	
	ดัชนีการผิมนัดชำระหนี้	ดัชนีการขาดทุนจากหนี้สูญ
ธพ.จดทะเบียนไทย	3.35	0.45
สาขาธพ.ต่างประเทศ	7.18	0.26
Non-Bank	3.85	1.07

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

5.1.5 ผลของนโยบายภาครัฐที่มีผลต่อธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ

การกำหนดเพดานอัตราดอกเบี้ยแม้ว่าด้านหนึ่งจะช่วยคุ้มครองผู้บริโภคจากการคิดอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อสูงเกินไป แต่ด้านหนึ่งทำให้ผู้ประกอบการในระบบต้องรับความเสี่ยงเพิ่มสูงขึ้น ผลดีที่เกิดขึ้น คือการสามารถขจัดปัญหาการเอาเปรียบผู้บริโภค ในการกำหนดอัตรา

ดอกเบี้ยในระดับที่สูงเกินไป รวมทั้งเป็นการกำกับดูแลผู้ประกอบการธุรกิจทางอ้อม ให้มีการแบกรับความเสี่ยงในระดับที่เหมาะสม ภายใต้กรอบการกำหนดราคาที่เหมาะสมมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้คุณภาพสินเชื่อในระบบรวมดีขึ้น อย่างไรก็ตาม ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการออกเกณฑ์ใหม่จากทางการ คือ

1) การออกมาตรการกำหนดเพดานอัตราดอกเบี้ย จากผลการศึกษากลุ่มผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบในระยะแรกมากที่สุดคือกลุ่มสาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศที่คิดอัตราดอกเบี้ยก่อนหน้านั้นสูงกว่าเพดานดอกเบี้ยที่กำหนด โดยในเดือนแรกหลังการกำหนดเพดานอัตราดอกเบี้ยมีผลบังคับใช้ จำนวนบัญชีสินเชื่อใหม่ทุกกลุ่มระดับรายได้ลดลงอย่างมากเมื่อเทียบกับเดือนก่อนถึงร้อยละ 95 ในขณะที่ปริมาณสินเชื่อใหม่ลดลงร้อยละ 92 จากเดือนก่อนหน้า และหลังจากนั้นจำนวนบัญชีเงินให้สินเชื่อใหม่ยังขยายตัวแต่ก็ขยายตัวลดลงอย่างต่อเนื่องจนถึงขั้นหดตัวลงจากภาวะเศรษฐกิจชะลอตัว จึงไม่เอื้ออำนวยต่อการขยายธุรกิจมากนัก ในขณะที่กลุ่มผู้ประกอบการที่มีโชธนาकारที่ก่อนหน้านั้นถูกคาดการณ์ว่าจะได้รับผลกระทบมากที่สุดกลับกระทบเพียงในเดือนแรกเท่านั้นที่มีจำนวนบัญชีสินเชื่อใหม่ลดลงร้อยละ 27 และปริมาณสินเชื่อลดลงร้อยละ 40 เมื่อเทียบกับเดือนก่อนหน้า หลังจากนั้นได้ปรับตัวเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มลูกค้าที่มีระดับรายได้ต่ำก็ไม่ได้ลดลงจากเดิมกลับขยายตัวเพิ่มขึ้นอีกด้วย

ส่วนกลุ่มธนาคารพาณิชย์จดทะเบียนในประเทศไทยได้รับผลกระทบเพียงเล็กน้อยจากจำนวนบัญชีสินเชื่อใหม่ลดลงร้อยละ 12 และปริมาณสินเชื่อใหม่ลดลงร้อยละ 9 จากเดือนก่อนหน้า หลังจากนั้นจำนวนบัญชีและปริมาณเงินให้สินเชื่อใหม่ของลูกค้ากลุ่มที่มีระดับรายได้ต่ำโดยเฉลี่ยก็ไม่ได้ลดลง ในขณะที่เดียวกันจำนวนบัญชีและปริมาณเงินให้สินเชื่อใหม่ของกลุ่มลูกค้าที่มีระดับรายได้ปานกลางกลับขยายตัวเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก

จึงสรุปได้ว่าผลของการกำหนดอัตราดอกเบี้ยนั้น ในระยะยาวแล้วไม่ได้มีผลมากนักต่อการขยายสินเชื่อ ถ้าหากความต้องการสินเชื่อยังคงมีอยู่ ผู้ประกอบการแต่ละกลุ่มมีการปรับตัวและใช้ช่องทางอื่น ๆ ในการขยายฐานลูกค้า เช่น การออกผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ เสนอเงื่อนไขที่ตรงกับความต้องการของลูกค้า เสนออัตราดอกเบี้ยและผลประโยชน์ที่จูงใจ ต่างก็แข่งขันกันให้ลูกค้าเปิดบัญชีสินเชื่อใหม่ ดังจะเห็นได้จากจำนวนบัญชีของผู้มีรายได้ต่ำทั้งระบบมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นมาเป็นลำดับจากจำนวน 4,802,658 บัญชีในเดือนมิถุนายน 2548 ก่อนมีการกำกับซึ่งเป็นเดือนที่แรก

ที่มีการกำหนดให้จัดทำรายงาน และเพิ่มขึ้นเป็น 6,530,062 บัญชีในเดือนธันวาคม 2551 ดังนั้น กฎเกณฑ์ของทางการมิใช่ปัจจัยที่สำคัญเพียงประการเดียวที่มีอิทธิพลต่อขยายตัวของธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลของผู้ประกอบการแต่ละกลุ่ม ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่สำคัญ เช่น นโยบายสินเชื่อ อุปทานและอุปสงค์ของสินเชื่อ และภาวะตลาดที่มุ่งใจในการปล่อยสินเชื่อ เป็นต้น

2) การกำหนดวงเงินกู้สูงสุดไม่เกิน 5 เท่าของรายได้ของผู้กู้ที่มีกับผู้ประกอบการ แต่ละราย พบว่าผู้ประกอบการที่มีความเสี่ยงค่อนข้างต่ำได้รับสินเชื่อจากผู้ประกอบการมากกว่า 1 ราย จึงไม่สามารถป้องกันการใช้จ่ายที่เกินตัวของลูกค้าและช่วยลดความเสี่ยงให้กับผู้ประกอบการลงได้ ดังนั้น การกำหนดวงเงินกู้ดังกล่าว จึงไม่ใช่ข้อจำกัดในการขยายสินเชื่อของผู้ประกอบการ

5.2 ข้อจำกัดในการศึกษา

ในการศึกษาธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับในครั้งนี้ได้ใช้ข้อมูลitudinalของธนาคารแห่งประเทศไทย รวมทั้งอาศัยการอ้างอิงข้อมูลจากแหล่งอื่น ๆ มาประกอบเพื่อสนับสนุนสาเหตุการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เช่น การสอบถามผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งด้านผู้กำกับดูแล และด้านผู้ประกอบการสินเชื่อส่วนบุคคล ข่าวสารหรือข้อมูลการเปิดตัวผลิตภัณฑ์ใหม่ของผู้ประกอบการ และปัจจัยแวดล้อมทางเศรษฐกิจ การเมือง และนโยบายของรัฐที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงมาเป็นข้อสนับสนุนในการหาสาเหตุของการเปลี่ยนแปลง

การคำนวณข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนทางการเงินที่ผู้ประกอบการไม่ได้เปิดเผยข้อมูลดังกล่าวนี้โดยตรง จึงต้องอาศัยข้อมูลจากงบการเงินของผู้ประกอบการรายใหญ่ 5 รายที่มีสัดส่วนเงินให้สินเชื่อรวมกันไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของระบบ มาคำนวณข้อมูลต้นทุนทางการเงิน ดังนั้น ต้นทุนทางการเงินที่คำนวณได้จึงเป็นเพียงตัวแทนที่สามารถสะท้อนต้นทุนทางการเงินได้ระดับหนึ่งเท่านั้น ส่วนการคำนวณอัตราดอกเบี้ยใช้อัตราดอกเบี้ยรวมค่าบริการและค่าธรรมเนียมรายผลิตภัณฑ์ของสินเชื่อส่วนบุคคลของผู้ประกอบการรายใหญ่ 5 รายที่มีสัดส่วนเงินให้สินเชื่อไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของระบบ มาคำนวณหาอัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยจากผลิตภัณฑ์ของแต่ละรายถ่วงน้ำหนักด้วยปริมาณเงินให้สินเชื่อแล้วหาค่าเฉลี่ยของกลุ่ม จึงไม่ใช่อัตราดอกเบี้ยสินเชื่อส่วนบุคคลที่เกิดขึ้นจริงของผู้ประกอบการทั้งกลุ่ม

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะทางนโยบาย

1) ผู้ประกอบการธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคล

(1) ควรให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ลูกค้า โดยชี้แจงรายละเอียด เงื่อนไข ของสินเชื่อให้กับลูกค้าอย่างชัดเจน สามารถเปรียบเทียบข้อดีข้อเสียของผลิตภัณฑ์ของ ผู้ประกอบการแต่ละแห่งได้ เพื่อให้ลูกค้าสามารถตัดสินใจเลือกใช้บริการได้อย่างเหมาะสมกับ ความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้า

(2) ควรให้ความรู้แก่ลูกค้าเกี่ยวกับขั้นตอนการรับและส่งข้อมูลลูกหนี้ผ่าน ศูนย์กลางจัดอันดับความน่าเชื่อถือของลูกค้า กับบริษัทข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด และผลของ พฤติกรรมการผิดนัดชำระหนี้ที่จะมีผลเสียแก่ความน่าเชื่อถือทางเครดิตของผู้กู้

2) ภาครัฐที่มีหน้าที่ในออกเกณฑ์ในการกำกับดูแลนั้น จำเป็นต้องพิจารณาประเด็นดังนี้

(1) หากจะให้การควบคุมการก่อหนี้ภาคครัวเรือนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และลดความเสี่ยงของระบบโดยรวมได้ การควบคุมการก่อหนี้รวมในทุกสถาบันการเงินของผู้กู้แต่ละ ราย จะต้องกำหนดให้ผู้ประกอบการปล่อยกู้ให้กับลูกค้าได้ไม่เกินวงเงินรายได้ของวงเงินกู้ทุก สถาบันการเงินรวมกัน ซึ่งจำเป็นต้องมีระบบข้อมูลเครดิตที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้ประกอบการ สามารถตรวจสอบข้อมูลได้อย่างเท่าเทียมกัน

(2) เพื่อประโยชน์สูงสุดต่อระบบ นอกจากจะศึกษาได้ประเมินซึ่งนำหน้า ผลดี - ผลเสียโดยรวมต่อระบบก่อนประกาศใช้เกณฑ์การควบคุมแล้ว หลังจากมีการประกาศใช้ ควรติดตามศึกษาถึงผลกระทบโดยละเอียด ที่สามารถชี้วัดความสำเร็จของการควบคุม เพื่อ ประโยชน์ในการกำกับดูแลธุรกิจการให้สินเชื่อส่วนบุคคล ตลอดจนนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามา พัฒนาธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดการแข่งขันอันจะนำมาเพื่อประโยชน์ของ ผู้บริโภค เศรษฐกิจ และสังคมได้อย่างแท้จริง

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาในอนาคต

เนื่องจากมีข้อจำกัดทางด้านข้อมูลและเวลา ทำให้การศึกษารูทกิจสินเชื่อส่วนบุคคล ภายใต้การกำกับในครั้งนี้อาจไม่ได้รวมถึงการศึกษาปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการให้บริการ เช่น ด้านอุปสงค์ของการใช้บริการ ดังนั้นการศึกษาสินเชื่อส่วนบุคคลครั้งต่อไปควรศึกษาถึง ทักษะ ทักษะ ความพึงพอใจของลูกค้าที่ใช้บริการสินเชื่อส่วนบุคคลของผู้ประกอบการแต่ละกลุ่ม ตลอดจนปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาการให้บริการสินเชื่อส่วนบุคคลให้มีประสิทธิภาพ ตรงตามความต้องการของลูกค้ามากขึ้น

นอกจากนี้ การศึกษานี้ ไม่ได้ศึกษาโอกาสความเป็นไปได้ (Probability) ของการเกิดความเสียหายจากการปล่อยกู้ ซึ่งอาจศึกษาจากสินเชื่อผิดนัดชำระหนี้จำแนกตามระยะเวลา ดังนั้นการศึกษานี้ในอนาคตจึงควรศึกษาโอกาสความเป็นไปได้ของการเกิดความเสียหายจากการปล่อยกู้ของผู้ประกอบการ และควรทำการศึกษาประสบการณ์ของผู้กู้ที่ประสบปัญหาการผิดนัดชำระหนี้มาแล้ว เพื่อสะท้อนการสูญเสียจากการปล่อยสินเชื่อของผู้ประกอบการแต่ละกลุ่ม เพิ่มเติมการศึกษายอดคงค้างสินเชื่อผิดนัดชำระหนี้ และปริมาณหนี้เสียที่เกิดขึ้นเท่านั้น